

Stanovisko č. 2 (2008)

Poradnej rady európskych prokurátorov pri Výbore ministrov Rady Európy

Alternatívy k trestnému stíhaniu

ÚVOD

1. Poradná rada európskych prokurátorov (CCPE) bola zriadená Výborom ministrov 13. júla 2005 s cieľom vypracúvať stanoviská k otázkam týkajúcim sa prokuratúry a podporovať účinné vykonávanie odporúčania Rec(2000)19 zo 6. októbra 2000 o úlohe prokuratúry v systéme trestného súdnictva.
2. V článku 3 tohto odporúčania sa uvádza, že „v niektorých systémoch trestného súdnictva prokurátori (...) rozhodujú o alternatívach k trestnému stíhaniu“. V článku 24 písm. c) tohto odporúčania sa takisto stanovuje, že prokurátori by sa mali predovšetkým „snažiť zabezpečiť, aby systém trestného súdnictva fungoval čo najrýchlejšie“.
3. Toto stanovisko bolo vypracované v súlade s mandátom, ktorý CCPE udelil Výbor ministrov¹, berúc do úvahy celkový rámcový akčný plán pre prácu CCPE² a závery Konferencie generálnych prokurátorov Európy, ktorá sa konala v Celle (Nemecko) 23. – 25. júna 2004 na tému: „Právomoci prokuratúry rozhodovať podľa vlastného uváženia: Zásada príležitosti alebo zákonnosti – výhody a nevýhody“.
4. Generálni prokurátori Európy na tejto konferencii s uspokojením konštatovali tendenciu harmonizovať ciele sledované v Európe podľa zásad verejného záujmu, rovnosti všetkých osôb pred zákonom a individualizácie trestného súdnictva v súlade s odporúčaním Rec(2000)19. Konferencia generálnych prokurátorov Európy vyzvala na uplatňovanie týchto zásad:
 - a. mala by existovať možnosť voľby medzi reakciou trestného súdnictva a inými druhmi reakcie na trestné činy bez ohľadu na to, aký systém povinného alebo diskrečného stíhania sa uplatňuje, pričom treba mať na pamäti, že vo verejnom záujme je potrebné potrestať závažné trestné činy;
 - b. potreba, aby alternatíva k trestnému stíhaniu bola vážna, dôveryhodná a schopná zabrániť opakovaniu trestného činu, pričom sa zohľadnia záujmy obetí;
 - c. potreba uplatňovať alternatívu k trestnému konaniu v súlade s ustanoveniami zákona, pričom sa vyvážia práva obetí s objektívne spravodlivým a nestranným zaobchádzaním s páchatelom.
5. Pri vypracúvaní tohto stanoviska CCPE zohľadnila aj tieto odporúčania Výboru ministrov Rec(87)18 o zjednodušení trestného súdnictva, Rec(85)11 a postavení obete a Rec(99)19 o mediácii v trestných veciach, ako aj prácu Rady Európy v oblasti restoratívnej spravodlivosti.³ Zohľadnila tiež rámcové rozhodnutie Rady Európskej únie z 15. marca 2001 o postavení obetí v trestnom konaní.⁴
6. Na riešenie tohto problému sa CCPE rozhodla uskutočniť štúdiu o alternatívach k trestnému stíhaniu s cieľom identifikovať a podporovať najlepšie postupy uplatňované v členských štátoch Rady Európy. Na tento účel uskutočnila prieskum medzi národnými

1/ Mandát prijatý na 1 019. zasadnutí zástupcov ministrov (27. februára 2008).

2/ Schválené výbormi ministrov na 981. zasadnutí zástupcov ministrov 26. novembra 2006.

3/ Pozri najmä uznesenie č. 1 prijaté na 27. konferencii európskych ministrov spravodlivosti (Jerevan 12. – 13. októbra 2006).

4/ 2001/220 SVV.

členmi CCPE a požiadala ich, aby poskytli svoje odpovede s cieľom podporiť diskusiu na túto tému na 2. plenárnom zasadnutí CCPE (Štrasburg 28. – 30. novembra 2007). V tomto stanovisku sa zohľadňujú odpovede 23 členských štátov.

VYMEDZENIE POJMOV

7. Na účely týchto návrhov sa pod pojmom „alternatívne opatrenia k trestnému stíhaniu“ rozumejú opatrenia, ktoré sa spájajú s konečným, dočasným alebo podmieneným zastavením trestného stíhania v prípade spáchania trestného činu, ktoré by inak viedli k tomu, že páchateľ by podliehal trestnej sankcii, ako je podmienený alebo nepodmienený trest odňatia slobody alebo pokuta, spolu s doplnkovými sankciami, ako je odňatie určitých práv.
8. V dôsledku toho je nesporné, že postup „uznania viny“ pred súdom nepatrí do rozsahu pôsobnosti týchto návrhov, pretože nebráni trestnému konaniu a vedie k odsúdeniu.
9. Podobne „prepustenie“, ktoré existuje v niektorých členských štátoch, sa nepovažuje za alternatívu trestného stíhania, pretože nasleduje po odsúdení.

VŠEOBECNÉ ÚVAHY

10. Použitie alternatívnych opatrení k trestnému stíhaniu nie je v rozpore s hlavným európskym systémom povinného trestného stíhania, ktorý sa zvyčajne chápe takto: Za každý trestný čin proti právu existuje odpoveď bez toho, aby sa druh odpovede obmedzoval len na odsúdenie; Takéto opatrenia sú známe vo všetkých systémoch.
11. Niektoré členské štáty majú systém trestného stíhania na základe vlastného uváženia. Iné členské štáty majú systém povinného trestného stíhania, ale v ich trestnom poriadku sa stanovujú také výnimky, ako sú:
 - prípady, keď je trestné stíhanie zjavne neúčelné vzhľadom na stanovené ciele, z ktorých jedným je zabrániť opakovaniu trestného činu;
 - prípady, keď sa vykoná finančná alebo iná náprava;
 - prípady týkajúce sa mladistvého páchateľa.
12. V niektorých krajinách je možné vyhnúť sa povinnosti stíhať mladistvých len v kontexte „nápravných opatrení“ a vo veľmi osobitných prípadoch týkajúcich sa drobných trestných činov spáchaných páchateľmi, ktorí spáchali trestný čin po prvýkrát, alebo ak je trestný čin strednej závažnosti úprimne oľutovaný.
13. Prokuratúra je vo väčšine krajín v mimoriadne dobrom postavení na to, aby navrhla alternatívy, ktoré by platne predstavovali súdnu reakciu na spáchané trestné činy, a dohliadala na ich uplatňovanie. Niekedy je to záležitosťou výlučnej voľby prokurátora, ale sudca možno bude musieť súhlasiť s takýmto opatrením na zastavenie konania.
14. V iných krajinách je však úloha prokurátora oveľa menej významná ako úloha sudcu, ktorý jediný môže rozhodnúť o zastavení trestného stíhania, pričom prokurátor je povinný prísne dodržiavať zásadu povinného trestného stíhania.
15. Alternatívne opatrenia musia byť v súlade s cieľmi, ktorými sa musí riadiť činnosť trestného súdnictva, a to predchádzať recidíve, pomáhať pri náprave škôd, ktoré vznikli spoločnosti, zohľadňovať záujmy obetí, dodržiavať právo na obhajobu, účinne reagovať na nezákonné činy a zabrániť opakovaniu trestného činu.
16. V právnych predpisoch niektorých krajín sa stanovuje, že ak sa trestná sankcia javí ako zbytočná na odvrátenie opakovania trestného činu, mali by sa použiť alternatívne opatrenia.

17. Koncepcia činu, ktorý významne neohrozuje spoločnosť, sa odráža v legislatíve mnohých krajín. Používanie alternatívnych opatrení k trestnému stíhaniu je však niekedy prísne vymedzené, pokiaľ ide o najzávažnejšie druhy trestnej činnosti, ako je obchodovanie s ľuďmi alebo terorizmus, a závažné trestné činy, ktoré sa hlboko dotýkajú verejného záujmu.
18. Alternatívne opatrenia k trestnému stíhaniu, ktorých rozsah sa môže postupne obohacovať, ilustrujú vývojovú fázu rozvoja spoločnosti a modernizácie súdnictva (čo je veľmi vítané) v porovnaní s tradičným systémom pozostávajúcim výlučne z podmienených alebo nepodmienených trestov odňatia slobody alebo pokút, najmä pokiaľ ide o mladistvých páchatel'ov alebo mladistvých, ktorí predtým neboli odsúdení.
19. Tieto opatrenia vedú k akceptovaniu súdnej reakcie zo strany páchatel'a a prípadne obeť, ak je do nich obeť vhodne zapojená. Niekedy sa v kódexe stanovuje, že obeť môže namietat' proti stiahnutiu trestného stíhania. Uskutočňuje sa to prostredníctvom preskúmania rozhodnutia prijatého orgánom činným v trestnom konaní, a to buď nadriadeným prokurátorom, alebo súdom vyššej inštancie. V niektorých členských štátoch neexistuje žiadne alternatívne opatrenie bez súhlasu obeť.
20. Výhodou alternatívnych opatrení je aj to, že páchatel'ov nevyháňajú zo spoločnosti a namiesto toho podporujú ich rehabilitáciu; v niektorých krajinách sa neodporúča prijatie takýchto opatrení, ak sa zdá, že trestný čin bol výsledkom skôr bezohľadnosti než nerešpektovania zákonov a právnych zákazov.
21. Alternatívne opatrenia často spôsobujú, že náprava je pre spoločnosť viditeľnejšia ako obyčajné zaplatenie peňazí (príliš povrchné zachraňovanie svedomia) alebo uväznenie.
22. Ako alternatíva k uväzneniu znižujú počet väzňov v Európe, kde je mnoho väznic preplnených a rozpočet väznic často zaberá ochromujúcu časť rozpočtu súdnictva.
23. Alternatívne opatrenia môžu znížiť pracovné zaťaženie súdov, ale často poskytujú prokuratúre veľmi veľké množstvo práce pri ich zabezpečovaní.
24. Nemali by sa však považovať za opatrenia na lepšie využívanie prostriedkov; v skutočnosti si vyžadujú značné materiálne zdroje – najmä priestory – a ľudské zdroje, dôkladnú prípravu, verejné vzdelávanie a informácie o povahe alternatívnych opatrení k trestnému stíhaniu, dobre vyškolených jednotlivcov so zameraním na ich vykonávanie a sledovanie (napríklad mediátorov) spolu s prokurátormi; títo ľudia musia dostávať primeranú odmenu a byť skôr profesionálmi než dobročinnými dobrovoľníkmi, rovnako aj združenia vykonávajúce verejné služby majú nárok na dotácie.
25. V niektorých členských štátoch sa v právnych predpisoch vymenúvajú a obmedzujú prípady, v ktorých možno uplatniť alternatívne opatrenia. V iných prípadoch sa tak deje prostredníctvom nezáväzných právnych nástrojov. V súlade s odporúčaním Rec(2000)19⁵ a s cieľom podporovať spravodlivú, konzistentnú a efektívnu činnosť prokurátorov v tejto oblasti by sa členské štáty mali snažiť:
 - vymedziť všeobecné usmernenia na vykonávanie tejto politiky v oblasti trestného práva;
 - vymedziť všeobecné zásady a kritériá, ktoré sa majú použiť ako referencie, na základe ktorých by sa mali prijímať rozhodnutia v jednotlivých prípadoch, aby sa zabránilo svojvoľnému rozhodovaniu.
26. Verejnosť musí byť informovaná o uvedenom systéme, usmerneniach, zásadách a kritériách. Odporúča sa, aby sa vypracovali osobitné opatrenia s cieľom poskytnúť prehľad

5/ Pozri bod 36 dôvodovej správy.

o konkrétnom vykonávaní uvedených usmernení.

27. Pred prijatím alternatívnych opatrení k trestnému stíhaniu, by sa mali vyhodnotiť ekonomické, administratívne a štrukturálne podmienky, aby sa overila schopnosť implementovať tieto opatrenia praktickým a konkrétnym spôsobom.

PRÍKLADY ALTERNATÍVNYCH POSTUPOV Z PRAXE KRAJIN RADY EURÓPY

28. V členských štátoch Rady Európy možno pozorovať rôzne osvedčené postupy na vykonávanie alternatívnych opatrení k trestnému stíhaniu. CCPE chce upriamiť pozornosť na niektoré z nich.
29. „*Rappel à la loi*“ (súdne upozornenie) sa veľmi často používa v niektorých členských štátoch, kde sa nazýva „opatrenie“, ak ho formálnym spôsobom vydáva osobitne kvalifikovaný sprostredkovateľ, a to najmä pre maloleté osoby; prokurátor alebo akýkoľvek príslušný justičný orgán vedie s páchatelom alebo jeho zástupcom vážny rozhovor, počas ktorého musí byť páchatel alebo jeho zástupca upozornený na právne ustanovenia a riziká potrestania za nové porušenie zákona. Cieľom je podporiť páchatelov, aby si uvedomili dôsledky svojho konania pre spoločnosť, obeť a samých seba. Toto upozornenie sa používa v prípade menších narušení práv spoločnosti alebo jednotlivcov, ktorých sa dopustili osoby bez predchádzajúceho odsúdenia. Ďalší podobný postup sa uplatňuje v systémoch restoratívnej spravodlivosti, ktorá zahŕňa diskusiu o závažnosti činov atď.
30. Páchatelia môžu byť odkázaní na zdravotnícke, sociálne alebo profesionálne zariadenie; prokurátor alebo akýkoľvek príslušný justičný orgán nariadi páchatelovi protiprávneho konania, aby sa obrátil na určený druh orgánu, napríklad združenie, v ktorom absolvuje odbornú prípravu alebo poučenie na tému súvisiacu s trestným činom; napríklad v prípade dopravných priestupkov kurz, ktorý zahŕňa okrem dopravných predpisov aj stretnutia s osobami s ťažkým zdravotným postihnutím v dôsledku nehôd a pomôže páchatelom uvedomiť si dôsledky zlého vedenia vozidla. Ďalší príklad: ak je výchova mladistvých závažne nedostatočná, rodičom, ktorí ju „nie sú schopní zvládnuť“, sa môže ponúknuť kurz „rodičovstva“. V prípade alkoholického delikventa, služby správnej výživy môžu organizovať stretnutia; pre mladistvých páchatelov, ktorí sa previnili výtržníctvom, rasizmom alebo protikomunitným správaním, sa môže navrhnúť poučenie o medziľudských vzťahoch, aby si maloletí uvedomili závažnosť svojich činov a zmenili svoje správanie.
31. Napravenie následkov trestného činu má tendenciu rýchlo a účinne rozptýliť rušenie vyplývajúce z porušenia zákona; napríklad vodiči, ktorí nie sú schopní predložiť vodičský preukaz pri cestnej kontrole, budú vyzvaní, aby tak urobili nasledujúci deň. V oblasti ochrany životného prostredia a územného plánovania je obnova pôvodného stavu často obzvlášť vhodným a odstrašujúcim prostriedkom nápravy prostredníctvom práce, ktorá je s tým spojená.
32. Utrpenie spôsobené trestnými činmi možno niekedy napraviť, či už vrátením podvodne prevedeného majetku, peňažnou náhradou alebo ospravedlnením sa obeť. Náprava sa niekedy organizuje ako súčasť procesu mediácie medzi vinníkom a obeťou, ktorý zaisťuje dohodu strán o jej podmienkach, a ak je v budúcnosti pravdepodobný kontakt medzi nimi, chráni pred novým trestným činom – napríklad verejnoprospešnou prácou.
33. Náhradou potrestania mladistvých páchatelov za trestný čin môže byť výchovná akcia, ku ktorej je maloletá osoba zaviazaná, napríklad neplatená práca v domácnosti staršej osoby, list s ospravedlnením obeť atď.
34. Odlúčenie od rodiny sa môže uložiť páchatelovi domáceho násillia.
35. Nad osobou možno zriadiť dohľad bez následného trestného konania proti nej, ak už nie

je podozrivá zo spáchania alebo úmyslu spáchať ďalšie trestné činy.

36. Urovanie možno navrhnúť páchateľovi, ktorý prijme sankciu, ktorá bude potvrdená spravodlivosťou; odovzdanie vodičského preukazu, neplatená práca, zákaz vstupu na určité miesta, zaplataenie peňažnej sumy. Toto opatrenie, ak je potvrdené sudcom, je veľmi podobné rozhodnutiu o vine, ale považuje sa za „alternatívu trestného stíhania“, keďže nepredstavuje odsúdenie ako také a nie je zaznamenané v záznamoch o odsúdeniach. V niektorých krajinách možno finančnú pokutu nájsť ako druh alternatívnych opatrení.
37. Narkomanom možno uložiť pokyny na liečbu (v niektorých krajinách sa už nevedie trestné konanie za jednoduché užívanie omamných látok; uprednostňuje sa liečba).
38. V niektorých krajinách sa zohľadňujú aj motívy aktu a správanie autora; určité motívy, ako je rasizmus, diskriminácia alebo rod, môžu vylúčiť akékoľvek použitie alternatívy.
39. „Účinná ľútosť“ sa môže uplatniť za týchto podmienok: Spáchanie trestného činu nie je závažné a stalo sa prvýkrát; páchateľ úplne uznal vinu; pomohol pri odhaľovaní trestného činu; páchateľ sa stal spolupracovníkom justičného systému; nahradil škodu vzniknutú v dôsledku trestného činu a trestný čin už nepredstavuje spoločenské nebezpečenstvo v dôsledku takéhoto pokánia.
40. Mediáciu a zmierovacie konanie v trestných veciach možno v prípade potreby vykonávať spolu s alternatívnymi opatreniami k trestnému stíhaniu.
41. Ak dotknuté osoby dodržia alternatívne opatrenia, nie sú stíhané. V niektorých krajinách sa odkaz na opatrenie neuvádza v záznamoch o odsúdeniach. V opačnom prípade, ak sa opatrenie nedodrží, prokurátor môže zväziť trestné stíhanie a odsúdenie.

Postavenie obetí

42. Je nevyhnutné, aby sa chránili práva obetí a aby obeť, či už jednotlivci alebo oficiálne oprávnené skupiny, mohli v štátoch, v ktorých možno upustiť od trestného stíhania na základe uváženia prokurátora, mohli požiadať o preskúmanie, ak konanie skončilo v dôsledku alternatívneho opatrenia k trestnému stíhaniu. V niektorých krajinách je dokonca na obeť, aby v určitých vymedzených prípadoch trestných činov, ktoré nepoškodzujú celú spoločnosť, rozhodla, či sa má alebo nemá začať trestné stíhanie.
43. Alternatívne opatrenie by okrem toho malo predstavovať spoľahlivú reakciu primeranú spáchanému trestnému činu a narušeniu alebo utrpeniu, ktoré spôsobil.
44. Obzvlášť žiaduce a efektívne pre predchádzanie tendenciám nedostatočného porozumenia voči obetiam a pretrvávania nebezpečných sporov, sa javí zapájanie obetí do výberu postupu a určovania podstaty opatrenia (prípady mediácie, nápravy alebo vyrovnania).

ZÁVERY

45. Na základe prieskumu uskutočneného medzi členskými štátmi Rady Európy a v súlade s odporúčaniami Konferencie generálnych prokurátorov, ktorá jej predchádzala, CCPE zastáva názor, že:
 - a. moderná trestná justícia prispôbená potrebám našich spoločností by mala využívať alternatívy k trestnému stíhaniu, ak to umožňuje povaha a okolnosti trestných činov, a príslušné štátne orgány by mali zabezpečiť poskytovanie verejného vzdelávania a informácií o povahe a výhodách alternatívnych opatrení k trestnému stíhaniu vo verejnom záujme;
 - b. ukládanie finančných sankcií a trestov odňatia slobody samo osebe nepredstavuje

dostatočne účinnú a citlivú reakciu na porušovanie práva na začiatku 21. storočia, či už ide o ochranu pred opakovanými trestnými činmi, nápravu škôd, uhasenie sporov alebo splnenie očakávaní spoločnosti a obetí;

- c. členské štáty by mali zohľadniť nástroje a nové možnosti, ktoré vytvárajú vhodné a rôzne reakcie na trestnú činnosť;
- d. s cieľom podporovať spravodlivú, konzistentnú a efektívnu činnosť prokurátorov by sa mali vymedziť jasné pravidlá, všeobecné usmernenia a kritériá vykonávania trestnej politiky súvisiacej s alternatívami k trestnému stíhaniu; príslušným štátnym orgánom sa preto odporúča, aby prijali také ustanovenia, ktoré sa zverejnia s cieľom účinne vykonávať takéto alternatívne opatrenia;
- e. alternatívne opatrenia sa musia uplatňovať spravodlivo a konzistentne v súlade s vnútroštátnymi usmerneniami, ak existujú, v súlade so zásadou rovnosti pred zákonom a s cieľom chrániť sa pred svojvoľným rozhodovaním v jednotlivých prípadoch.
- f. s cieľom zaručiť transparentnosť a zodpovednosť by prokurátori mali mať možnosť podávať správy o dôvodoch použitia alternatívnych opatrení na miestnej, regionálnej alebo celoštátnej úrovni prostredníctvom médií alebo verejných správ, pričom by tieto nemali neodôvodnene zasahovať do nezávislosti alebo autonómie prokurátora;
- g. prokuratúre a iným príslušným štátnym orgánom by sa mali prideliť primerané materiálne a ľudské zdroje, aby bolo možné poskytnúť účinnú, relevantnú a rýchlu odpoveď prostredníctvom alternatívnych opatrení;
- h. zavedenie alternatívnych opatrení by sa nemalo riadiť ekonomickými motívmi, ale s cieľom dosiahnuť kvalitnú spravodlivosť, rýchle a účinné výsledky;
- i. prokurátori by mali iniciovať a v prípade, že majú potrebné právomoci, účinne uplatňovať takéto alternatívne opatrenia; nemalo by dochádzať k neprimeranému zasahovaniu do činností prokurátorov, keď vo vzťahu k takýmto opatreniam využívajú svoje diskrečné právomoci;
- j. členské štáty a príslušné verejné orgány by mali vytvoriť príslušné štruktúry a programy odbornej prípravy a podporovať združenia a profesijné organizácie schopné poskytovať kvalitnú pomoc pri zavádzaní alternatív k trestnému stíhaniu;
- k. alternatívne opatrenia musia chrániť záujmy obetí a okrem toho umožniť, aby sa vo väčšej miere zohľadnili ich záujmy prostredníctvom kvality nápravy, rýchlosti reakcie a prípadne aj otvoreného dialógu medzi páchatelom a obeťou;
- l. alternatívne opatrenia k trestnému stíhaniu by nikdy nemali zbaviť obeť ich práva požadovať ochranu svojich práv;⁶
- m. alternatívne opatrenia by nikdy nemali viesť k obchádzaniu pravidiel spravodlivého procesu uložením opatrenia osobe, ktorá je nevinná alebo nemohla byť odsúdená z dôvodu procesných prekážok, ako sú lehoty na trestné stíhanie, alebo ak existujú pochybnosti o zodpovednosti identifikovaného páchatela alebo rozsahu škody spôsobenej trestným činom;
- n. prijatie alternatívneho opatrenia by po jeho vykonaní malo zabrániť akémukoľvek trestnému stíhaniu v súvislosti s rovnakým skutkom (*ne bis in idem*);
- o. ak sa podozrivým ponúkne alternatívne opatrenie, mali by byť informovaní o tom, či ich odmietnutie alebo neuspokojivé plnenie z ich strany vystavuje trestnému stíhaniu;
- p. členské štáty a príslušné verejné orgány, ktoré poskytujú najmä informácie zhromaždené CCPE, by mohli zohľadniť osvedčené postupy uplatňované v iných systémoch s cieľom zvýšiť kvalitu svojich reakcií na trestnú činnosť;

⁶Pozri odporúčanie Výboru ministrov č. R(85)11 o postavení obeť v rámci trestného práva a trestného konania.

- q. členské štáty môžu zvážiť otázku uzatvorenia dvojstranných alebo mnohostranných dohôd s cieľom uplatňovať na území iného štátu určité alternatívne opatrenia, ako sú príkazy na liečbu, pokyny pre vodičov alebo kurzy rodičovstva atď.
46. CCPE odporúča, aby Výbor ministrov Rady Európy zvážil otázku alternatívnych opatrení k trestnému stíhaniu s ohľadom na ich účinné uplatňovanie v členských štátoch, ako aj možné vypracovanie náležitých záväzných a nezáväzných nástrojov o alternatívnych opatreniach k trestnému stíhaniu a ich cezhraničnému presadzovaniu.
 47. CCPE si želá pozvať na jedno zo svojich zasadnutí jedného alebo viacerých prokurátorov z rôznych justičných systémov, o ktorých sa zistilo, že pracovali na účinnom vykonávaní alternatív k trestnému stíhaniu, s cieľom získať ich skúsenosti a pripraviť audiovizuálny dokument na rozoslanie príslušným orgánom.
 48. CCPE je k dispozícii na spoluprácu s CDPC, CCJE a CEPEJ s cieľom predložiť stanovisko prokurátorov, ktorých zastupuje, do konania týchto orgánov v súvislosti s otázkou alternatívnych opatrení k trestnému stíhaniu.